
Hudební teorie a praxe z pohledu českých a slovenských doktorandů

29. 11. 2011, autor: doc. PaedDr. Miloš Kodejška, CSc., rubrika: Studenti

Česko-slovenskou doktorandskou konferenci uspořádala od 3. do 5. listopadu katedra hudební výchovy Pedagogické fakulty UK ve spolupráci s MŠMT a partnerskou fakultní Základní uměleckou školou Music Art.

Je mnoho oblastí, které spojují českou a slovenskou hudební pedagogiku a které mají mnohaletou společnou tradici úspěchů i nedostatků. Spolupráce vysokoškolských pracovišť byla vždy velmi blízká a přátelská. Vývoj školství jde od počátku 90. let minulého století v našich zemích samostatně. Velmi důležité místo ve vzdělávacím systému vysokých škol v obou zemích zastává doktorandské studium v oblasti hudební teorie a pedagogiky. Školská hudební praxe totiž potřebuje reflektovat hudebněteoretické poznání, a opačně, doktorandská studia musí čerpat vědeckou inspiraci z praxe. Právě touto problematikou se zabývala česko-slovenská doktorandská konference s názvem Teorie a praxe Hv II. Byla svolána na základě řešeného projektu FRVŠ ČR 479/2011 pod názvem *Reflexe hudebního vzdělávání v doktorandských studiích* (řešitelé: Ondřej Konopa, Miloš Kodejška, Ludmila Vacková).

Konference navázala na svůj první ročník v roce 2009, který inicioval Jaroslav Herden (1931–2010), profesor PedF UK v Praze a přední osobnost české hudební pedagogiky. Vznikla tehdy z potřeby shrnout a zhodnotit uplynulých dvacet let hudebněpedagogické praxe a dát prostor k diskusi s mladými vědci českých a slovenských doktorských programů hudebních oborů.

Konferenci pro 23 slovenských a 26 českých doktorandů a pro jejich školitele a rovněž učitele ze základních škol zahájila vedoucí katedry doc. Jana Palkovská a příspěvky, které reflektovaly současnost a perspektivy hudebněpedagogických doktorských studií v ČR a SR. Zabývaly se odborným zaměřením doktorandských prací z hlediska systematiky hudební pedagogiky, možnostmi publikování výsledků bádání a odbornou spoluprací doktorandů.

Tuto problematiku, která dnes zasahuje více evropských zemí, prezentovali členové Visegrádského hudebního týmu (odborný tým grantově podporovaný IVF v Bratislavě, vedoucí týmu jsou Miloš Kodejška a Irena Medňanská) a také čeští a slovenští doktorandi, kteří se zúčastnili některých evropských studentských nebo doktorandských fór a kongresů EAS (Jaroslava Lojdová, Ondřej Konopa, Veronika Kačkovičová).

Druhý blok konference se zaměřil na všeobecné hudební vzdělávání z hlediska uplatňování pedagogické reformy. Třetí blok obsahoval dva tematické okruhy, a sice hlasovou výchovu jako základ rozvoje hudebnosti dítěte a uplatnění multimédií v Hv. Další oblast konference vymezovala současné potřeby všeobecného hudebního vzdělávání v utváření instrumentálních dovedností žáků.

Zájem všichni projevíli také o odborné a praktické otázky hudebně pohybové výchovy, které výborně představila doktorandka pražské fakulty Mgr. Ludmila Vacková. Pražskou hudební katedru výborně prezentovali další doktorandi M. Spiritová, M. Štaffová, J. Stolleová, M. Grobár, J. Jiříčková a student magisterského studia P. Stratil.

V závěru konference byly zveřejněny současné potřeby všeobecného hudebního vzdělávání z hlediska hudebněposlechových činností a propojených aktivit. Dva konferenční bloky také prezentovaly inovativní koncepce a trendy, jako např. školní projektové hry, hudební schopnosti dětí, hudební preference a postoje dětí a rodičů, dovednosti pedagogů s notografickými a hudebně vzdělávacími programy atd.

Jednotlivé části konference moderovali známí vysokoškolští pedagogové z obou republik (M. Kodejška, I. Medňanská, A. Tichá, M. Sedláček, B. Felix), kteří měli k daným oblastem úvodní referát a následně kvalitně představili a komentovali výstup každého doktoranda z hlediska jeho odborného profilu a významu jeho příspěvku.

Je třeba poděkovat všem doktorandům i jejich školitelům za pečlivé vypracování plenárních referátů a prezentací. Ty se více než při předcházející doktorandské konferenci v roce 2009 zamýšlely nad hudebněvýchovným využitím, a tak byly přínosné i pro přítomné učitele z praxe. Ze všech příspěvků bude vytvořen sborník pod názvem Hudební teorie a praxe II, který vyjde s podporou FRVŠČR v nakladatelství Univerzity Karlovy v Praze-PedF v dubnu 2012.

Na konferenci zazněly z úst Jana Prchala, předsedy Společnosti pro hudební výchovu ČR, i výhrady k účinnosti a kvalitě přípravy budoucích učitelů hudby na pedagogických fakultách a také k současné hudebněvýchovné koncepci. Při koncepci plánu výuky na vysokých školách v České republice a ve Slovenské republice se nyní můžeme více odvolávat i na poslední jednání Asociace děkanů pedagogických fakult, akreditačních komisí a obou ministrů Slovenské a České republiky ze dne 29. 9. 2011.

Zasedání například doporučilo oběma ministerstvům přehodnotit finanční zajištění kontinuálního a celoživotního vzdělávání na pedagogických fakultách. Ty je třeba nově chápat jako centra pedagogického výzkumu a vědy. Záměr souvisí i se změnami financování vysokých škol, s hodnocením publikačních výstupů vysokoškolských pedagogů, které jsou určeny pro žáky základních a středních škol i pro studenty vysokých škol.

Dávejme dětem nejen vědomosti, ale také citovou kulturu!

Při přípravě budoucích učitelů nemůže být hlavním zřetelem ekonomika. Pedagogické fakulty v obou zemích se musí daleko více otevřít odborné spolupráci při přípravě budoucích učitelů hudby na všech stupních. V rámcově vzdělávacích plánech chybí velmi podstatná klíčová kompetence – umělecko-estetická. Umění a zvláště hudba jsou totiž nejpřirozenějším nositelem a zprostředkovatelem emocionálního a také duchovního společenského bohatství. Tuto skutečnost je třeba prosazovat a akcentovat, například v komparaci s ostatními obory. „Ukrývání“ hudebního rozvoje dítěte do jakýchsi podoblastí RVP je chybné řešení a je ho možné charakterizovat jako ustupování hudby z jejího dosavadního postavení.

Ze závěrů konference jasně vyplynulo, že pedagogická reforma v hudební oblasti si zaslouží mnohem větší pozornost doktorandů a učitelů. Ukázalo se, jak je důležitý výzkum a odborná reflexe jednotlivých hudebních činností na jednotlivých školských stupních. Učitelé z praxe potřebují odborný rozvoj a informace z výzkumů doktorandů a stejně

důležitý je výzkumný školský terén pro vědeckou práci doktorandů. Vždyť nám všem jde hlavně o děti, aby jim škola zpřístupnila nejenom vědomosti, ale i citovou kulturu. Hudba je právě v této oblasti nezastupitelná!

doc. PaedDr. Miloš KODEJŠKA, CSc.

vedoucí přípravného česko slovenského týmu konference

Pedagogická fakulta UK v Praze

katedra hudební výchovy

milos.kds@atlas.cz